

Uredništvo
in upravnništvo:
Kolodvorske
ulice šte. 15.
Z urednikom se
more govoriti
vsak dan od 11.
do 12. ure.
Rokopisi se ne
vračajo.
Inserati:
Šeststopenjska peti-
vreta 4 kr., pri
večkratnem po-
navljanju daje se
popust.

Ljubljanski List

Velja
za Ljubljano
v upravništvu:
za celo leto 6 gld.,
za pol leta 3 gld.,
za četrt leta 1 gld.
60 kr., na mesec
60 kr., pošiljatev
na dom velja mo-
sečno 9 kr. več.
Po pošti velja
za celo leto 10 gl.,
za pol leta 6 gld.,
za četrt leta 2 gld.
60 kr. in za jeden
mesec 86 kr.

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Štev. 225.

V Ljubljani v sredo, 26. novembra 1884.

Tečaj I.

Vabilo na naročbo.

S 1. decembrom prične se nova naročba na naš list. Prosimo torej naše čast. naročnike, naj naročbo ob pravem času ponové, da se pošiljanje lista ne pretrga. Najbolje se to učini po poštni nakaznici, na čegar odstrišek treba prilepiti le naslov, ki je na pásku vsacega lista.

Naročnina je, kakor doslej, namreč:

Za Ljubljano:

na mesec gld. —50
za donašane v hišo vsak mesec 9 kr.

Po pošti:

na mesec gld. —85

Artur Görgey rehabilitovan.

Vse novodobno zakonodavstvo je prešinjeno ideje človekoljubja, katero se izraža v mnogih, več ali manj srečnih legislativnih poskusih. Avstrijski državni zbor bavil se je uže z vprašanjem, kako odškodovati one nesrečneže, kateri so vsled neljube usodne zmote obsojeni bili pred sodiščem? Uverjeni smo, da se bode pravičen način odškodovanja navzlic vsem zaprekam vendar dal izumiti, in po krivem obsojeni zadobil bode si naposled vsaj neko materijalno zadostenje. Toda, kako odškodovati politika, kateremu ste utisnili sramotni pečat narodnega izdajstva le zaradi tega, ker ga umeli niste, in katero odškodnino hočete ponuditi slavnemu vojaku, kojemu je zaslepljen narod čisto po nedolžnem s prenačljeno sodbo uničil to, kar je možatemu srcu najdragocenejša last, častno ime njegovo?!

Listek.

Mladostni spomini.

(Berilo v ljubljanskem literarno-zabavnem klubu. Čital prof. F. Šuklje.)

Žarna mladost, zakaj se tolikrat vsiljuješ mojemu spominu, zakaj se mi okó hrepenéče ozira nazaj po tvoji temni zariji! Zgodaj, pre-zgodaj morda sem poskušal, kar življenje resnega in bridkega hrani v svojem naročaji. Velike prizore, svetovne dogodbe zrl sem v onih dijaških letih, v katerih normalni gimnazijec druge skrbi ne pozna, nego strah pred prihodnjo mesečno konferenco, druge naloge nima, nego da vestno sestavlja svojo grško pre-poracijo in kar mu je drugega bremena navalil čmerni pedagog v zaduhli šolski sobani. In vendar — bilo je lepo! Prerogativa je mladine, da se ji taki spomini neizbrisno vtisnejo v dušo. Nad 18 let je minulo, odkar se je pomemljivi zgodovinski proces odločil na českých bojiščih, odkar je ostri pruski meč pri Kraljevem Gradcu razsekal umetni vozle nemškega vprašanja, katerega je evropska diplomacija s trudom bila plela dolgih 50 let — in vendar, vendar mi je skoro, kakor da bi včeraj bil

V tem oziru je bivši poveljnik ogerske uporne vojne, Artur Görgey, uprav tragična oseba. Kar je mož bil storil in grešil v onem nesrečnem letu 1848/49, ko je evropski vrtinec razsajal zlasti po ogerskih nižavah ter zasleplil Madjare, da so zvestobo prelomili svojemu kralju, hoteč priboriti si neko dozdevno nezavisnost ter phrygično čepico posaditi na mesto staroslavne Štepanove krone, je še v živem spominu starejši generaciji. V tej viharini dóbi imenovala ga je madjarska osrednja vlada vrhovnim poveljnikom. S prva je srečno izvrševal svojo nalogo. Görgey, tedaj komaj 31 let star, premagal je v več odločilnih bitkah avstrijskega poveljnika Windischgrätza in naslednika njegovega, barona Weldenja, ter je konečno prisilil Avstrijce, da so skoro po polnem morali ostaviti ogersko ozemlje. Toda vspehi njegovi niso bili stalni! Habsburška monarhija je uže večkrat zmagovito prebila jednake katastrofe, in tudi sedaj se je posrečilo novemu avstrijskemu vojskovodji, baronu Haynau-u, združiti mnogobrojno armado ter ž njo z nova udariti na madjarske upornike. Protivnik na gorenjem Italijanskem bil je uže strahovan po slavnem Radeckem, brez posebnega truda je bila zadušena dunajska ustaja, z novimi silami prekoračila je tedaj avstrijska vojska ogersko mejo, maščevat padle tovariše ter vladarju svojemu zopet priboriti odtegneno imetje.

In Avstrijci niso bili brez zaveznikov! Izjava madjarske osrednje vlade, katera je, zapeljana po agitatorju Košutu, pokorščino odpovedala ogerskemu kralju ter svečano pred vsem svetom odstavila vladujočo dinastijo, razburila je vse legitimistične duhove. Car Nikolaj, pravi steber strogo monarhične zakonitosti, poslal je čez Karpate 100 000 mož pod poveljnikom Paskievičem Haynau-u v podporo. Tem združenim silam nasproti, katere so brojile čez 275 000 mož, razpolagal je Görgey komaj nad 140 000 vojakov. Bil je

stal v bojni vrsti ter slušal bojni krik in čudne melodije sovražnih krogel!

Povedati vam hočem, kaj sem doživel dné 3. julija 1866 v bitki pri Kraljevem Gradcu. Skromna pripovedka moja se ne bode odlikovala po strokovnjaški temeljitosti, in poročilu pruskega in avstrijskega generalnega štaba sigurno ne bode škodoval pohlevni ta tekmeč. Ali v človeškem življenju je vendar tudi mero-dajno subjektivno stališče, in odziv velikih dogodjajev v mladem nepokvarjenem srcu ima vsikdar nekaj posebno mikavnega. Radi tega se nadejam, da bode tudi prosti popis onega, kar sem sam videl in doživel na ta zgodovinski dan, milosti našel pred svojimi strogimi sodniki.

Bil sem tedaj, komaj 16 let star, kadet v c. kr. 47. pešpolku. Vstopil sem „za čas vojske“ pri hrabrem spodnje-štajerskem regimentu, takrat še „Hartung“ zvanem. Dvojni razlog me je napotil k Hartungovcem. Narodni čut je bil v toliko probujen med nami, da sem na vsak način se hotel pridružiti slovenskim rojakom. K domačim Janezom pa me ni vleklo, saj so naši Kranjci stali uže v Italiji, in italijansko bojišče bilo je vendar le sekundarne važnosti. Težko sem v Mariboru kot rekrut čakal povelja, da se odpravimo k polku,

tedaj prisiljen, po nekaterih neugodnih bitkah umakniti se proti jugu. Z osrednjo vlado, katera je najprej stolovala v Debreczinu, se itak ni razumel, Košutove politike ni odobral, misli na konečno pobotanje z vladarsko rodbino baje nikdar ni opustil. Vsled tega mu Košut tudi ni zaupal; uže 1. julija mu je od-vzel vrhovno poveljništvo ter mu le komando gornje-dunavske armade bil ohranil.

Toda sedaj so začeli padati usodni udarci na uporne Madjare! Budimpešto, Szegedin morajo ostaviti, Avstrijci se polaste najvažnejših ogerskih mest skoro brez boja. Kmalu potem razprši silni Haynau glavno vojsko madjarskih upornikov, kateri je bil poveljnik poljski klativitez Bem, pod ozidjem temešvarskim. Görgey je sicer s svojim oddelkom po dolgih ovinkih bil približal se banatskemu bojišču, in Košut, prepozno spoznavši, da diktatura v vojni sili ne pristaja odvetniku in guberniku, temveč energičnemu vojskovodji, odstopi sedaj, ko je avstrijski orel uže sijajno bil zmagal nad trdovratnim protivnikom, sedaj, ko nobene rešitve ni bilo več za ostanke uporne vojske, stoprav sedaj odstopi čestilakomni agitator svojo diktatorno nadoblast generalu Görgeyu. Čudesov se vé da tudi on ni mogel storiti! Še enkrat na bojnem polju ustavljati se zakonitemu gospodarju, žrtvovati zadnje honvedske polke v brezupnem boji, bilo bi nečloveško, brezumno. Priboriti si prehod skozi banatsko nižavo do turške meje, bilo je tudi nemogoče, in tedaj se je Görgeyu neomejena oblast izročila prav za prav le radi tega, da sklene kapitulacijo z zmagovalcem. Dné 11. avg. je sprejel diktaturo iz Košutovih rok, dva dni kasneje, dné 13. avg., udal se je vojni oddelek njegov, 22 000 mož, pri Vilagosu. Jedno usodno napako je Görgey pač storil pri tej priliki, dasi v soglasji s svojimi generali in z vladno večino. Za malo se mu je namreč zdelo, orožje predati avstrijskemu poveljniku, tedaj se

kateri je uže stal ob moravski meji, in baje nikoli nisem s tako ponosno radostjo korakal proti kolodvoru, nego dné 11. junija, ko je naš transport, sestavljen iz rekrutov in starih rezervistov, zapustivši mariborsko filisterstvo ter spremljevan po ogromnih množicah občinstva, na pot se odpravil proti Dunaji. Marsikaj zanimljivega sem doživel na poti skozi Moravsko in severo-vzhodno Česko. Pičlo odmerjena je bila časih hrana, telesni trud nam je sem ter tja šibil kolena, ležišče v bivouacu bilo je trdo, čestokrat luži bolj podobno nego postelji, a obilica novih prikaznij, katere je zrla pijano oko, napojila mi je dušo z neko krepko energijo, da sem kaj malo se zmenil za vse težave.

Ali pripovedovalec ni vezan na strogi kronologični red, in tedaj ne bodem razpravljaj, kako smo, opečeni od poletnega solnca ter zopet več nego treba močeni po trajnem deževju, večidel s praznim trebuhom tavalili okolo, kamorkoli je nam velevala ona avtoriteta, kateri se vojak slepo klanja: glavno poveljništvo naše armade. Le toliko mi je omeniti, da sem bil uže, s prva ne baš s posebnim veseljem, slišal nad mano čuden vrišč pruskih granat ter se jim vsaj v začetku spoštljivo poklonil, kakor se to spodobi tako vzvišeni gospódi. Prebil sem nekoliko ur na ve-

je madjarska vojna udala rusku generalu Rüdigerju. Posledica je bila, da je sedaj strogi marcialni zakon z vso svojo oštrjostjo zadela zaslepljene voditelje in njih premagana krdela. Dne 6. oktobra 1849 vršil se je zadnji prizor velike madjarske žalostne v Aradu, kjer se je 13 ustaških generalov in polkovnikov, med njimi srbski odpadnik Damjanic, s smrtjo kaznovalo.

Ali koliko hujska je bila kazen, nezasluzena bridka kazen, katera je zadela Görgeya! Ni prosil milosti, vendar je bil pomiloščen vsled prošnje ruskega poveljnika Paskieviča ter potem interniran v Celovci. Tam je živel do l. 1868. Ko se je sklenila pogodba z Ogersko, smel je tudi on kot svoboden mož vrniti se v svojo domovino. Toda z odkritim zaničevanjem so ga sprejeli rojaki, le izdajico videli so v nesrečnem vojskovodji. Dolgih 35 let ga je onečastil grdi ta madež, ime njegovo bilo je preklicano, proketo v celem Magyarorszagu!

Stoprav te dni dobil je Görgey neko moralno zadostenje za vso sramoto, s katero ga je po krivici obsipalo javno mnenje lastnega naroda. Deputacija vplivnih madjarskih veljakov izročila je bivšemu svojemu generalu adresu, podpisano od več nego 200 starih tovarišev njegovih, v kateri slovesno priznavajo nedolžnost njegovo. Našli so ga v njegovem skromnem stanovanju: Görgey ne živi v izobilju; da si ohrani življenje, mora si nekdanji diktator madjarski kruh služiti kot — nižji uradnik!

Listič popisane papirja, izjava, na katero se bode sigurno v protivnem smislu odgovarjalo tudi s strani najvročejših madjarskih chauvinistov, — to je vse, kar Arpadovi potomci ponujajo jednemu izmed najboljših svojih sinov v zadostilo za dolgoletno trpljenje, za izgubljeno častno ime in narodovo ljubezen! In vendar bode tudi ta zakasnela izjava razvedrila ostale dneve, katere je usoda še odmerila staremu Görgeyu, nalik zahajajočemu solncu, ki z zadnjimi svojimi žarki obseva in ogreva zemeljsko površje!

In kedo ji bode odrekel simptomatično važnost! Da Görgeya, voditelja madjarskih ustašev, vsaj nobena vojaška krivda ne zadeva nego ta, da se je boril proti oni zastavi, kateri je i on neomahljivo zvestobo bil prisegel, o tem so si bili svesti podpisatelji te izjave uže z davna. Ali na dan se niso upali s svojim prepričanjem, ker je zaslepljena množica vedno še obožavala Görgeyevga nasprotnika, agitatorja Košuta, kateri v daljnem Turinu živi v prostovoljnem prognanstvu. Toda vremena so se predruščila tudi na Madjarskem. Košutov ugled pojema, vedno bolj se utrjuje lojalna stranka, stoječa na zakonitem stalšči ogerske nagodbe. Od te stranke izvira Görgeyev re-

habilitovanje, izjava njena je očitna demonstracija proti uplivi Košutovega imena ter živ dokaz, da tudi med Madjari nadkriljuje z merna stranka. Saj se opazuje po vsem svetu, da politična zmernost premaguje; njena zmaga je v naši dobi — *signatura temporis*.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Českim listom poroča se z Dunaja, da se bode v bodoči sesiji državnemu zboru med ostalimi predlogi izročil v pretresanje tudi načrt zakona glede volilne reforme za državni zbor, veljavno za Moravsko. Razdeljenje volilnih okrajev na Moravskem je za Čehe res tako neugodno, da bi se omenjeni zakonski načrt gotovo v vseh českih narodnih krogih z veseljem pozdravil.

Volitve za mestni zbor praški izpale so skoro po polnem v staročeskem smislu. V celi zlati Pragi bila sta izvoljena le dva mladočeska kandidata.

Ravnokar izišlo je po nalogu justičnega ministerstva sestavljeno statistično poročilo o avstrijskih kaznilnicah za leto 1882. Iz tega poročila posnemamo, da se je broj kaznujecev obojega spola precej zmanjšal. Statistično poročilo se vé da ne preiskava uzroke temu veselemu pojavu, no najbrže se ne motimo, ako ta učinek pripisujemo zboljšanju gospodarskih razmer.

Ogerskemu državnemu zboru predložil je finančni minister grof Szapary zakonski načrt ob umirovljenju državnih uradnikov. Načrt izročil se je finančnemu odseku. Meritorno razpravljanje o tem predlogu vršilo se bode še le po končanju proračunske debate.

Hrvatski zastopniki v ogerskem državnem zboru obiskali so predčerašnjem korporativno ogerskega ministerskega predsednika Tiszo, ter izrazili svoja prijateljska čuvstva za ogersko vlado; nadalje izrazili so željo, naj bi se v prihodnje bolj oziralo na materialne razmere kraljevine hrvatske. Tisza je izjavil, da bode po mogočnosti skušal vstreči opravičenim željam Hrvatske. Potem so hrvatski zastopniki obiskali tudi ostale ministre.

Tuje dežele.

Jutri sestanz se italijanska komora Finančni minister Magliani predložil bode koj v prvi seji proračun za leto 1885 ter računске sklepe prošlih let. Med prijavljenimi interpelacijami nahaja se ona poslanca Lucca o propadanju kmetijstva v Italiji. Uplivni italijanski list „Perseveranza“ veli, da je ta interpelacija po polnem utemeljena in da bode treba napeti vse moči, da se reši kmetijstvo propada.

dev. Ljubili smo se med seboj kakor bratje; kedo more tedaj popisati mojo boleost, ko je tekem popoldneva V. doletela vest, da ga je tedanji brigadir vojvoda W. imenoval lajtenantom v svojem lastnem polku. Molčé smo se objemali, molčé smo vzeli slovo. V. sam se ni mogel veseliti svojega novega dostojanstva, pogled v naše obraze, na katerih se je čitala odkrita žalost, mu je grenil naravno radost. Revež, nisi se dolgo ponašal z zlatim portepéjem, vojska ti ga je nenadoma naklonila, vojska ti ga je tudi vzela in drago plačal si ga s svojim mladim življenjem!

Duševno ravnotežje še ni bilo v redu, kar smo prejeli povelje, da se z nižave pomaknemo gori na sleme nizkih brd, kateri se raztezajo na zahod proti kraljevigrški trdnjavi. Kompanija moja je marširala navkreber, jaz sem stopal nekoliko korakov oddaljen v družbi svojega lajtenantanta barona V.

To vam je bil značaj, vreden, da ga narisem z nekolikimi potezami! Prava kondotierska narava, kakor jih čestokrat nahajamo v aristokratskih rodbinah, lahkoživ in lahko miseln, — mož je bil častnik uže l. 1854, ko je naša vojska posedla Valahijo, in baš pred vojsko l. 1866 so mu z nova bili prišli srebarno zvezdo na njegov ovratnik — a pri

V Bolgariji objavila se je včeraj nova organizacija za bolgarsko vojsko. Broj družin (24) ostane nepremenjen. Te družine formirane bodo v osem regimentov, katerih štabi bodo v Sofiji, Kistendilu, Vidinu, Lovči, Ruščuku, Trnovem, Šumli in Varni. Proračun za vojsko povišal se bode v prihodnje za 109878 frankov. Polkovniki imenovani so izključljivo ruski, a načelniki kompanij bolgarski častniki.

Volitve za rumunski senat izpale so v vladinem zmislu. Liberalna opozicija priborila je samo šest mandatov. Jutri otvoril bode kralj s prestolnim govorom zbornico.

Dopisi.

Iz oseliške občine nad Škofjo Loko, 24. novembra. (Izy. dop.) Preteklo nedeljo sta v krčmi Janeza Č. v Leskovci pila Martin J. iz Studora in nek drvar (kakor se sliši, Matija J. iz selške doline). Ko sta se ga bila uže dobro navlekla, je h krati med njima nastal prepir, in pri tej priliki je Matija J. sunil Martina J.; vsled tega se zgrabitita in ostavita gostilno. Pred hišo pa zgrabi Martin J. poleno in založi s tistim Matiji J. več udarcev na glavo, konečno pa ga sune z nožem v levo stran vratu. Matija J. se je po kakih dvajsetih korakih na tla zgrudil in kmalu potem dušo izdihnil. Martina J. je c. kr. zandarmarija uže prišla in ga odvedla v Škofjo Loko na prosto hrano in stanovanje.

Pretekli teden pregledavale so se po vseh občinah poljanske doline mere in uteži po občinskih zastopnikih s c. kr. cimentiranjem gosp. Rossom iz Kranja. Brez dvojbe našlo se je gotovo še stare mere in uteži, ako se je strogo pregledovalo!

Tu nam nekateri „vremenski proroki“ hudo zimo prorokujejo. In v istini je danes tako hud mraz, da kar škriplje pod nogami; če kmalu ne odneha mraz, imeli bodo vremenski proroki prav.

Razne vesti.

— (Red zlatega runa.) Včerašnji telegram je poročal, da je Nj. veličanstvo cesar izvolil imenovati nekatere nove viteze zlatega runa. Ta red je najvišja dvorna čast in se le kaj redko podeli, in to imenovanje je prvo od l. 1881 sem. Članovi cesarske hiše dobijo po statutih po polnoletnosti zlato runo. Nadvojvodi, katere je cesar odlikoval, pa so še nedoletni, drugi imenovani novi vitezi pa so članovi najvišjega plemstva.

— (Eine Orientreise.) Kakor znano, spisal je cesarjevič Rudolf delo *Eine Orientreise*. To se bode zdaj prevlelo tudi v ruščino, kakor se poroča iz Merana.

vsem tem velikodušen, finega kavalirskega obnašanja in tako čudovite hrabrosti, da sem ga kar občudoval v bojni vihri.

Srečava ulansko patrulo. Kamerad, wo stehst du Preussen? vpraša moj spremljevalec častnika, kateri jo je vodil. Na, ne kleine halbe Stunde vor uns, bil je odgovor. Sreč mi je utripalo, znal sem, da bodem jutri kaj pomembivega doživel!

In tudi brez te novice bi lahko kombiniral, kaj nas čaka prihodnje jutro. Z nova smo nabili svoje puške, spravili smo se v bivouac in navzlic neprestanemu deževju so kmalu veselo plapolali nebrotjni kresovi po našem ostrogu. Kamor si gledal, na desni in na levi, plamen pri plamenu! V prvič bila je zedinjena vsa avstrijska armada, in tudi rojak novinec moral je znati, da ima taka koncentracija nek poseben pomen.

Spal sem spal spanje pravičnega na mokri zemlji; dokler me niso probudili z jutranjim mrakom. Nikdo ne sme zapustiti svoje „piramide“, glasilo se je strogo povelje. Adjutantje in ordonance so jezdarili sem ter tja, naš stotnik stopil je k jednemu in drugemu, dobre svete dajal nam novincem ter nas nagovarjal, naj sramoto ne delamo staročastnemu regimentu „Kinskyju“. Od daleč se je proti

— (Deželni brambovec.) Ravnokar poročena dama sreča na potovanju v Napolji svojo še tudi ne dolgo časa omoženo prijateljico. „Kaj tvoj soprog?“ — „In tvoj?“ — „V prvem času je bil zelo ljubezniv in skrbljiv za me! A zdaj pričinja držati se uže v rezervi.“ Prijateljica pa jej mrzlo odgovori: „Moj pa je uže deželni brambovec.“

— (Vojska zoper vrabce.) Nedavno je zboroval v Novem Jorku kongres ptičjih prijateljev; odločil je, da se ima napovedati boj vrabcu in da se ima ta ptič preganjati z vso silo. Trdili so, da je v Ameriki uže cele setve uničil; tudi leto za letom škoduje sadju in celó bučelam je nevaren. Pred 25. leti so pripeljali prve vrabce v Ameriko in sedaj so se ogromno pomnožili. Kongres je sklenil, da pošlje prošnjo do vseh držav, da naredé zakone zoper vrabca in ga zapíšejo v vrsto škodljivih ptičev, ki se morajo pokončati.

— (Stare najdbe.) V Turkestanu so blizu Sir-Darje zadeli pri izkopavanju na ostanke starega mesta, o katerem do sedaj nič ni bilo znanega. Učenjaki slutijo, da je to mesto Ciropolis, kojega je sezidal kralj Cir, ali pa Aleksandrija, katera ima svoj postanek v Aleksandru Velikem. — V Spodnjem Egiptu našli so dobro ohranjeno gomilo šeste dinastije; krsta je stara 5000 let in je pokrita s hijeroglifi. — V Jütlandu pa so skopali dragocen srebrn zaklad iz 9. ali 10. stoletja; ta zaklad obstoji iz treh srebrnih ročnih obročkov, nekaj družega lepoticja in jednega prstana iz iste kovine.

— (To vse za žensko le!) Iz Petrograda se poroča: V Kivi je nekaj dnij sim prebivalstvo zelo razjarjeno. Mnogoštevilne tolpe prestopajo rusko mejo, ker se hočejo ogniti globarenju Said-Mohamed-kana, kateri izsesava in ožima narod, in to vse zaradi moskovske rokovičarice, katero je lansko leto ob carjevem kronanju ugledal, se vanjo zaljubil in jo povzdignil med svoje žene. Ta zahtevala je vedno mnogo denarja, in kan ga je z azijsko grozovitostjo izterjal od podložnikov, kateri so pa naposled se uprli. Tudi mohamedanski duhovniki so se pritoževali, da se je s takim zakonom onečastil Islam. Naposled je moral kan novo soprogo s posebnim darilom 50 000 rubljev v Rusijo nazaj poslati, da bi tako zopet napravil mir, kar pa se mu ni posrečilo. Ker so Kivajci oropali rusko trgovinsko karavano v Kungradu, odposlali so Rusi pol stotnije kozakov tja. Razjarjenost proti kanu je velika. Gotovo bode morala Rusija poseči vmes.

Domače stvari.

— (V včerajšnjem „Slovencu“ se je nek njegov dopisnik z Goriškega) in zagovornik goriške „Soče“ oglasil z „duhovitim“ poročilom, da je „Ljubljanski List“ s

8. uri čulo neko pokanje, in tu je bil dolgo zaželjeni trenotek, v divizijskih kolonah smo se začeli pomikati proti pruskim četam!

Ali kako vam čem popisati prizor, kateri se je sedaj razgrinjal pred osupljenim očesom? Moj polk pomikal se je proti sovražniku na vzpeti stopnjevini, raz katere se je pregledal velik del avstrijske armade. Stali smo na desnem krilu, v II. koru, poveljuik nam je bil fml. Thun. Tri brigade tega kora imeli smo na desni, na levi so nam bili sosedje polki IV. kora pod poveljnikom Festetičem. Terrain je bil precej valovit, kultura različna, večidel samo bogate njive ter s težkimi koraki teptali smo zlato klasovje, tako da ni bilo treba ne žanjic več ne mlatičev niti mlinskih koles. Prusi pred nami — bila je divizija Fransecki, katera si je ta dan pridobila nevenljivo slavo — vgnjezdili so se v nekaterih vaséh, večidel pa so se naslanjali na gozd, kateri se razprostira od tod proti Cerekvicam. Tam na levi strani pa se je svetila z neznatnega grička mala cerkva, blizu nje pokopališče — zgodovina nikdar ne bode pozabila tega imena, bil je to ključ k avstrijskim pozicijam, svetovno znani Chlum!

In okolo tebe, kako je vse veličastno, slovesno! V dolgih vrstah se porivajo pešpolki

svojim ostudnim zaletavanjem v „Sočo“ goriške Slovence (?) silno (!) razdražil, kateremu poročilu pristavlja spet „duhovito“ vprašanje: „Kje neki se je „Ljubljanski List“ učil omike?“, in potem dodaje še „plemenito“ opazko: „Tako debelih rokovic, kakor „Ljubljanski List“, še naši gorijani ne nosijo po zimi.“

Temu prebrisanemu gospodu moremo povedati, da „ostudna“ je k večemu sodba njegova, ker popolnem neopravičena, o našem postopanju nasproti „Soči“; kajti to bi moral ta gospod vendar vedeti, da smo mi „Sočo“ vselej pustili pri miru in se nismo za njo, kakor bi je ne bilo, nikoli zmenili, dokler ni ona sama — kakor se nam zdi, prav po krivici — začela se vkvarjati z nami in zaletavati v nas. Saj je to uže njena navada, da se zaganja brez pravega vzroka zdaj v tega, zdaj v unega. A mi nismo vajeni, komu kaj dolžni ostati, zatorej dajemo vsakemu svoje in vračamo tudi „Soči“, kar prejemamo od nje. To gotovo ne more dražiti niti goriških Slovencev sploh, niti „Sočinih“ zagovornikov, še manj pa goriškega dopisnika „Slovenčevega“, kateri ima sicer še sam premalo omike, da bi mogel nas podučevati, v kakih „rokovicah“, „debelih“ ali leskečih, nam je stopiti pred „plemenito“ damo, kakoršna je „Soča“, ali pred tako „omikanega“ viteza, kakoršen je „Slovenčev“ dopisnik in zajedno „Sočin“ zastopnik.

Čudni svetuiki so zares ti „Sočini“ zavetniki — saj so vedno isti — kateri se, ne da bi kedo prašal po njih, tako radi oglašajo, češ, da oni imajo povsod prvo in edino veljavno besedo, da njim gre drzno zabavljati, nam pa pohlevno molčati.

— (Deželni šolski svet kranjski) imel je dne 13. novembra redno sejo. Iz zapisnika posnemamo sledeče: Vprašanju kranjskega deželnega odbora gledé razširjave neke ljudske šole se odgovori. — V soglasji s kranjskim deželnim odborom se sklene, da se jednorazredna šola v Begunjah v okraji logaškem razširi v dvorazredno, in sicer pričetkom šolskega leta 1885/86. — Poročilo izpraševalne komisije za ljudske in meščanske šole, tikajoče se izpitov v oktobru l. 1884, se vzame na znanje. — Pet učiteljskih mest na ljudskih šolah se definitivno nastavi. — O poročilu okrajnega šolskega sveta krškega zaradi naprave kmetijske in vinorejske šole na Dolenjskem napravi se dotičen odlok. — Gledé tega, da bi se jeden del „Cesar Fran Josipove ustanove“ za obrtnijske šole odstopil šolskemu fondu obrtnijske napredovalne šole v Ljubljani, poroča se mnenje deželnemu odboru. — Prošnje učencev srednjih šol za oproščenje šolnine se rešijo. — Profesorju srednjih šol dovoli se peta kvinkvenalna doklada.

— (Doktor *juris.*) Dne 8. t. m. je bil na graškem vseučilišči g. Valentin Krisper promoviran doktorjem *juris.* Zdaj je gospod

sovražniku nasproti, povsod vihrajoče zastave, glasni komando, dolgo potegnjeni trompetni signali. Artilerija je uže zasedla svoje pozicije, čez naše glave pošilja svoje jeklene pozdrave pruskim baterijam, in le-te ji graciozno vračajo prijazne komplimente. Toliko smo se uže bilo privadili tej blagodejni melodiji pri mali bitki 30. junija, da nam ne treba več klanjati se dalje segajoči dvorljivosti pregalantnega zopernika. A, kaj je tam? Nič posebnega, sanitetni oddelek téra nazaj nekoliko ranjenih, premalo jih je, da bi se zmenili zanj! Kanonada postaja če dalje bolj silovita, toda naša godba pred nami vedno še svira svoje koračnice, „Hoch vom Dachstein aus“ so bili uže igrali, „Mila lunica“ razgrevala je nam Slovincem srca, in sedaj, sedaj zaori stara in vender vedno mlada, vedno lepa Radeckijeva popotnica. Toda, za Boga, kaj je to? Hipoma potihne naša godba, lovci pred nami, 20. bataljon, tudi rojaki s Spodnjega Štajerja se razpršé v tirailleurse, — takrat smo dejali „in die Kette“ — v naših vrstah pa zapojó trobente — k naskoku. Nekoliko sovražnih strellov pade v naše rajde iz hiš, ki tam pred nami stojé na holmci, bajonet se natakne na puško in hajd, v divjem diru se valé naša krdela gori po pobóčji proti

dr. Krisper vstopil kot odvetnišk koncipijent pri dr. Moschétu v Ljubljani.

— („Dolenjsko pevsko društvo.“) Morda nikjer drugod se ne opazuje tako veseli napredek narodne omike in zavednosti nego v dolenjskem središči, v prijaznem Rudolfovem. Še ni po vsem dovršen novomeški „Narodni dom“ in blagodejne posledice tega naravnega osredja se razodevajo uže v vsem javnem gibanju. V njegovih prostorih priredita novo ustanovljeno Dolenjsko pevsko društvo in národna Čitalnica dolenjskega večer in plesno zabavo v soboto 29. t. m. Vzpored je jako zanimiv: 1.) A. Nedved: „Zvezna“, moški zbor; 2.) dr. Gust. Ipavec: „Savska“, osmospev; 3.) A. Hajdrih: „Jadransko morje“, moški zbor; 4.) dr. Benj. Ipavc: „Rožici“, mešani zbor; 5.) F. Majer: „Tičica“, čveterospev; 6.) A. Hajdrih: „Hercegovska“, moški zbor. — Po zvršetku sporeda: Ples, pri katerem svira oddelek meščanske glasbe. — Nečlanovi pevskega društva in národne Čitalnice plačajo ustoppnine: posamezniki 50 kr., obitelji 1 glđ. — Zvunanji izvršujoči društveniki, kateri želé sodelovati, vabijo se, da se udeležé skupnega poskusa v četrtek 27. novembra t. l. ob 6. uri zvečer ali pa vsaj onega v saboto 29. novembra t. l. popoldné ob dveh. — Pri ličnih vabilih pa se nam posebno še to dopada, da se je programu dodal tudi tekst posameznih pesnij; s tem se vsekako pospešuje zanimanje za produkcijo in radi tega priporočamo koristno to napravo v posnemanje i drugim društvom. Bratom ob Krki pa zakličemo: Naprej po tej poti, vspeh bode venčal vaše trudapolne napore!

— (Nov list.) Z novim letom počel bode izhajati v tiskarni J. Krajca v Rudolfovem nov list: „Dolenjske Novice“. Izhajal bode dvakrat na mesec, naročnina mu bode za vse leto 1 glđ. Lastniki in založniki mu bodo: J. Krajec, tiskar in knjigar; Josip Romé, kaplan v Šmihelu; Matej Jereb, župnik v Stopičah, in Ivan Lapajne, šolski ravnatelj in nadzornik v Krškem.

— (Z Bleda) se poroča o podzemeljski jami pri Babjem Zobu: Načelnik odseku Bled avstrijskega kluba turistov, posestnik hôtela Janez Mallner, je pred kratkim to še malo poznano jamo kupil za avstrijski klub turistov. Dne 23. t. m. bila je v tej jami razsvetljava za poskušnjo; gorelo je 750 sveč, vender je bilo to število še prepičlo za tako obsirne prostore. Opazovati pa je vender mogel vsak obisko valec krasne stalagmite in stalagmite.

— (Iz Tržiča) se nam poroča, da so tam stanujoči udje „nemškega šolskega društva“, 65 na število, preteklo nedeljo zborovali in sklenili, svojo „Ortsgruppe“ osnovati. Od c. kr. okr. glavarstva bil je k zborovanju c. kr. okrajni tajnik Wailand odposlan.

— (Potres.) Z Vranjskega (okr. celjski) se poroča, da se je dne 24. t. m. zjutraj med 2. in 6. uro čutil močan potres.

Maslovedu. Sovražnik nima dovolj sil, da bi se resno postavljal takemu napadu. Lovci zasedejo del vasí, Hartungovci ujim za petami, razpršé se po ostalih hišah. Bil sem v boji, ne da bi znal kako in kedaj! Kar je bojevitega instinkta v moji naravi, vse je bilo razdraženo. Lahek kakor peró in visoko prekličán bil sem izmed prvih v osvojeni vasi. Pridirjam v neko hišo in glej, sam Bog zna, kaj da je iskal, še se potepa neka pruska „Pickelhauba“ okolo pa praznem dvorišči. Videti ga, nameriti nanj in počiti — vse to se je zgodilo v jednem trenotji. Toda národna pesen pravi:

„Kaj bodeš soldat,
Ko si fantič premlad,“

in prav imá. Če bi puško vrgel v njega, skoro gotovo bi ga zadel, tako blizu sva si bila. Toda nervozno razburjen, neizkušen in neroden zgrešil sem sovražnika. Njemu se je baje tudi mudilo, in predno mi je bilo mogoče, z nova nabiti puško ter še enkrat poskusiti, ker se mi je tako grdo ponesrečilo, si je mož uže varnega zavetja poiskal v visokem žitu ter jo pobrisal k svojim tovarišem, proti gozdnemu robu.

(Dalje prihodnjé.)

— (Posojilnica v Krškem.) Iz Krškega nam dohaja vèst, da je bilo v nedeljo 23. t. m. posvetovanje o pravih prihodnje posojilnice za krški okraj. Načeloval je ravnatelj in šolski nadzornik gosp. Ivan Lapajne, navzočni so bili med drugimi prečast. gosp. J. Knavs in gosp. J. Pfeifer. Posojilna ima se osnovati na neomejeno zavezo Osnovni zbor bo 7. decembra v krškem šolskem poslopiju.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Dunaj, 26. novembra. Danes pričela se je pred iznimnim sodiščem obravnava proti dvajsetorici anarhistov, kateri so v tajni tiskarni tiskali anarhistično-revolucionarne tiskovine in jih razširjali. Obtožba se opira na deloma obširne, deloma parcijelne izpovedbe zatožencev. Obravnava se bode vršila tri dni; omenjene tiskovine so se čitale v tajni seji.

Berolin, 26. novembra. „Nordd. allg. Ztg.“ potrjuje, da se je medicinska fakulteta izjavila v pismu do Schweningerja, da hoče z njim samo službeno občeovati.

Berolin, 25. novembra. Komisija zapadno-afrikanke konference se je včeraj spoznamela o ozemlju, ki se ima imenovati kongijska kotlina, in sicer gledé zapadne in izhodne razsežnosti. V sredo bode seja konference.

Rim, 25. novembra. Uradni list razgláša dekrete, vsled katerih se sprejme demisija Ferraccija, Pessina imenuje pravosodnim ministrom in Durando predsednikom senata.

Pariz, 25. novembra. Ker je kolera v Parizu skoro po polnem prenehala, se odslej ne bodo več izdajali posebni bulletini.

Pariz, 25. novembra. V nedeljo zasane anarhiste je sodnja kaznovala z zaporom od 8 dni do 4 mesecev zaradi vpora in razžaljenja policije.

Tarent, 25. novembra. V zadnji noči vnel se je vagon vlaka, prišedšega iz Reggio. Jeden popotnik se je ponesrečil.

London, 25. novembra. „Times“ poročajo, da se je velesilam uže izročil nekaj pregled angleških nasvetov o arrangementu javnih denarnih zadev. Baje se predlaga, da se pri državnem dolgu znižajo obresti za polu procenta.

London, 25. novembra. Francoske operacije zoper Formozo so prenehale vsled pasatnih vetrov in obilnega dežja. — Nilova ekspedicija odrinila iz Dongole. Infanterija na konjih dospela je v Handjak. Čuje se, da je general Wolseley poslal sele k Mahdiju z mirnovimi ponudbami.

Telegrafično borzno poročilo

z dné 26. novembra.

	gld.
Jednotni drž. dolg v bankoveih	81.55
» » » srebru	82.75
Zlata renta	103.85
5% avstr. renta	96.95
Delnice národne banke	872.—
Kreditne delnice	302.50
London 10 lir sterling	123.15
20 frankovec	9.77
Cekini c. kr.	5.78
100 drž. mark	60.15

Tujci.

Dné 24. novembra.

Pri Maliči: Ott, Engel, Winkler, Tandler, Pressburger, trgovci, z Dunaja. — Bučar, c. kr. avskultant, iz Nov. Mesta. — Dr. Krisper iz Radeč.
 Pri Slonu: Weiss, trgovec, z Dunaja. — Penllar, potovalec, iz Prage. — Hoffmann, trgovec, iz Keszthely-ja. — Nossan, trgovec, iz Zagreba. — Miklavčič, trgovec, iz Trsta. — Kanka, trgovec, iz Brna. — Meyer, trgovec, iz Valenije. — Starcke, gledal. igralca, iz Gradca.
 Pri Južnem kolodvoru: Rasmio, trgovec, iz Bocna. — Goljevšček, lesotržec, iz Kanala. — Šnideršič, zasebnik, iz Bistrice. — Ubich, posestnik, iz Smelednika.

Umrlí so:

Dné 24. novembra. Avgust Maček, delavčev sin, 3½ mes., Kurja Vas št. 12, ošpice. — Gizela Štefanija Košir, hči šivilje, 15 mes., Tržaška cesta št. 24, bronchitis.

V civilni bólnici:

Dné 22. novembra. Ana Kermec, delavčeva hči, 4 mes., hiba dušnika.
 Dné 22. novembra. Marijana Zajec, gostinja, 72 l., opešanje.
 Dné 24. novembra. France Zupanc, gostač, 66 l., starostno oslabljenje.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm
25. nov.	7. zjutraj	737.87	-16.8	zpd. sl.	js.	0.00
	2. pop.	737.32	-4.8	svzh. sl.	»	
	9. zvečer	739.69	-10.0	»	»	

Pri

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bambergu

v Ljubljani

se dobivajo vedno vse

knjige družbe sv. Mohora

in tudi sledeče knjige:

- Abecednik za slovenske ljudske šole.** Sestavila A. Razinger in A. Zumer. 25 kr.
Abecednik slovensko-nemški. Sestavila A. Razinger in A. Zumer. 25 kr.
Celestina J., Aritmetika za nižje gimnazije, I. del, vezana 1 gld. 30 kr.; II. del, vezana 1 gld. 10 kr.
Celestina J., Geometrija za nižje gimnazije, I. del, vezana 70 kr.; II. del, vezana 80 kr.
Cimperman, Pesni, 60 kr.
Dimitz A., Habsburžani v deželi kranjske 1282 do 1882. Slavnosten spis, na svetlo dal kranjski deželni odbor. 4 gld.
Fillipović, Kraljevič Marko u narodnih pjesmah. 90 kr.
Janežič A., Slovensko-nemški slovar. 2 gld. 20 kr., vezan 2 gld. 70 kr.
Jenko Ivan, Pesmi, 1 gld.
Jurčič Josip, Zbrani spisi, I. zvezek 1 gld., II. zvezek 70 kr., III. zvezek 70 kr.; v krasnih platnicah vezan vsak zvezek 50 kr. več.
Kačič-Miošič, Razgovor ugodni naroda slovinsk. 1 gld. 20 kr.
Kermavner V., Vadbe v skladnji latinski, vezane 1 gld.
Klaič, Lehrgang der kroatischen Sprache, I., II. Theil sammt Schlüssel. 1 gld. 52 kr.
 — Kroatischer Dolmetscher, 62 kr.
Knjižnica slovenske mladini:
 I. zvezek: *Tomšič Ivan*, Dragoljubci, 30 kr.
 II. » » » Peter rokodelčič, 36 kr.
 III. » » » *Cigler Janez*, Sreča v nesreči, 35 kr.
Kobler A., Zgodovina Sorške in Preške fare, 30 kr.
Kosec, Krščansko-katoliško pravoslovje, 1 gld. 20 kr.
Lavtar L., Občna aritmetika za učiteljska. Cena vezane knjigi 1 gld. 20 kr.
Lesar A., Liturgika ali sveti obredi pri vnanji službi božji. Vezana 1 gld. 20 kr.
Majar H., Odkritje Amerike, trdo vezano 1 gld. 60 kr.
Orožen Val., Spisi, 60 kr.
Pačar, Zakon in žena, 40 kr.
Postave in ukazi za kranjsko ljudsko šolstvo. 1 gld. 50 kr.
Praprotnik, Mali šolski besednjak. 4. natis. Vezan 85 kr.
 — Slovenski spisovnik. Svetovalec v vseh pisarskih opravilih. Vez. 90 kr.
Razlag J. R., dr., Pesmarica, 60 kr., vez. 80 kr.
Rožek J. A., Latinsko-slovenski slovnice. Vezan 2 gld. 70 kr.
Senekovič A., Fizika za nižje razrede srednjih šol, vezana 2 gld.
Šlomšek A. M., Zbrani spisi. 3 knjige, 3 gld. 40 kr.
Šmid Krištof, Spisi. 3 zvezki po 40 kr.
Vraz Stanko, Izbrane pjesme, 1 gld. 80 kr., eleg. v platno vezane s zlatim obrezkom 3 gld.
Zapisnik hiš deželnega glavnega mesta ljubljanskega. Vezan 65 kr.
Zlatorog, Pravljičica za mladino. 20 kr.
Znidaršič J., Nauk o desetnih (decimalnih) razlomkih pri računih z novo mero in vago. 60 kr.

V naši zalogi smo tudi na svetlo dali slovenske knjige s podobami za mladino, in sicer:

- Pepelko, Snegulčico, Trnjevo rožico** (4° velike) po 50 kr. Pravljičica o:
Pepelki, Rudeči kapici in Obutem mačku (8° velike) po 25 kr.
O deželi lenuhov, Snegulčici, Pritlikovcu (Palček) in **Robinzonu** po 15 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

V knjigarni

Ig. pl. Kleinmayr & F. Bamberg v Ljubljani

se dobivajo:

Izbrane

narodne srbske pesni

z dodatkom iz smrti Smail-Age Čengića.

S srbsko slovnico, slovenskim tolmačenjem, rečnikom tujih besed in cirilsko abecedo priredil

Janko Pajk

c. kr. profesor.

Cena 40 kr., po pošti 43 kr.

Salicilna ustna voda

in (108) 15—3

salicilni zobni prašek

pripravljan od G. Piccolija, lekarja „pri angelji“, Ljubljana, Dunajska cesta.

Vsakdanja vporaba ohrani zobe zdrave, zobno meso okrepi ter obvaruje vseh zobnih in ustnih boleznij in vratobola.

Steklenica salicilne ustne vode 40 kr.; škatulja salicilnega zobnega praška 30 kr.

Na prsih in pljučah bolehnim!

Gospodu **Jul. pl. Trnkoczy-ju**, lekarju v Ljubljani na Mestnem trgu.

Zamán vporabljam sem pri kašlju in pljučnih bolečinah razna sredstva, dokler nissem poskusil Vašega **soka iz kranjskih planinskih zelišč à 56 kr.**, in z veseljem sem opazil zboljševanje. Blagovolite mi poslati še 3 steklenice.

Spoštovanjem Vaš udani
Josip Malešič v Sisku.

!!Priznanje!!

Proti bolečinam v glavi in želodcu!

Gospodu lekarnarju **Trnkoczy-ju** v Ljubljani, Mestni trg št. 4.

Z veseljem Vam naznanjam, da so mi Vaše **kri čistilne kroglice**, škatljica po 21 kr., **izredno dobro služile**. **Vročina**, katero sem čutila po vsem telesu, potem **hudi glavoból** in sem ter tje napadajoča me **mrzlica**, sami nasledki **zapretja** in **želodčnega katarja**, ponehali so, hvala Bogu, po polnem, ko sem uživala Vase **kri čistilne kroglice**, tako da ljudje že pravijo, da sem veliko bolj zdrava videti.

Zahvaljevam se Vam v novič prav iskreno, Vas prosim, da mi pošljete za 1 gld. 5 kr. še en zavitek teh takó izvrstno delujočih **kri čistilnih kroglic**.

Pozdravljam Vas, sem najudanejša
Lucija Šlibar.

Salicilna ustna voda,

aromatična, vpliva oživljajoče, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Salicilni zobni prašek,

splošno priljubljen, vpliva zelo oživljajoče in napravi zobe blesteče bele, à 30 kr.

Najnovejše spricalo.

Vaše blagorodje!

Mnogo let vporabljam Vašo **salicilno ustno vodo** in **salicilni zobni prašek** z izvrstnim vspehom in priporočati ja moram vsakemu najtopleje. Pošljite zopet od vsakega 3 steklenice.

Spoštovanjem
 (117) 9—4 **Anton Slama**, župnik.

Vsa navedena sredstva ima vedno frišna v zalogi in jih razpošilja proti poštnemu povzetju

lekarna pri „Samorogu“

Jul. pl. Trnkoczy-ja

na Mestnem trgu v Ljubljani.